

priznati Slovakom avtonomijo. Rekel je, da mu je svoboda in samoodloča narodov simpatična (samo simpatična?). «V trenutku pa, ko me zagotavljate, — je nadaljeval — da se je več narodnostno različnih življenj združilo v boju za avtonomijo Macedonije zame ni lepše in plemeniteše naloge, kot ta, da se zavzamem za korist te države».

Zapletljaji v Carigradu in kretanje turških čet. Nepričakovano izkrcavanje kemalističnih čet na Galipolu je izzvalo v antantnih krogih pravcato paniko. Kemal-paša je vrgel svoje čete na evropsko stran pri Lampsaku v času, ko je bila obala brez prave zaščite, ko so se patroljni angleški parobrodi menjali in premenili svoja usidrišča. Angleški vrhovni poveljnik je takoj nato odredil vse potrebno glede zaščite evropskih podanikov, začel z zavezniškimi komisarji razgovore, ki so se nato takoj obrnili do svojih vlad po posebne instrukcije. Po izkrcanju kemalističnih čet ima Carigrad popolnoma spremenjeno lice. Po ulicah patrolirajo znatno ojačene angleške čete, vsi evropski konzulati so močno zastraženi, krščansko prebivalstvo ne sme na ulico. V mestu vlada neprijetno sumljiva tišina. Od onega dne, ko je vrgla angorska vlada sultana s prestola, je smatrati pokret turških nacionalistov zelo nevarnim. Angorska vlada hoče doseči za vsako ceno, da se Carigrad popolnoma emancipira od evropskega vpliva in da se zavezniške prisile na izpraznitev mesta. Turške čete se sumljivo koncentrirajo krog nevarne cone, turški aeroplani obletavajo Čanak ter opazujejo kretanje angleških čet in parobrodov, Turki so premaknili svojo artilerijo čisto v bližino angleških postojank. Največja vznemirjenost in agilnost se opazuje med turško akademsko omladino. Evropejci, ki so še v Carigradu, zapuščajo mesto, vsi sedeži za ekspresne vlake so rezervirani že za nekaj dni vnaprej. Carigradski sultan je pobegnil na angleško ladjo v Bosporu. Šest angleških torpednih rušilcev je kot predstraža angleškega brodogojstva odplovalo v Dardanele. V Bosporu še pričakujejo pet lahkih in tri velike križarke. Proti turškim namenom hočejo Anglija, Francija in Italija storiti kar najbolj energične protikupe.

Sultanovo palačo v Carigradu že stražijo nekaj dni angleški vojaki. Angleška vlada je izdala posebne odredbe glede zaščite sultana in prestolonaslednika.

Velika finanjska in trgovinska kriza je izbruhnila v Carigradu radi zadnjih dogodkov. Turška valuta je zelo padla in borza je zaprta. Na stotine uglednih Turkov se je obrnilo v svrhu odpomoči na britanski konzulat.

Francija proti agresivni politiki angorske vlade. Francoska vlada se je izjavila proti agresivnosti angorske vlade. Po mnenju francoske vlade tvorijo zahteve Kemal-paše opasnost za konsolidacijo odnošajev na vzhodu.

Rusi zahtevajo v posebni noti od velike antante, da mora Rusija neomejeno prisostvovati in sodelovati na orijentski konferenci in ne samo tedaj, ko bo razgovor o morskih ožinah. Ruska vlada se hoče zavzeti na konferenci za suvereno vzpostavitev turških pravic.

Beleške.

Ce Radič pride? V demokratskem klubu se je odigrala zelo interesantna scena, ko so prinesli vest, da misli Radič priti v Beograd. V klubu so bili slučajno samo poslanci Pribičevićeve skupine, od levece pa samo bivši minister ver invalid Milivoj Jovanović in dr. Andjelinović. Ker so bila klubova vrata odprta, se je čula ven glasna govorica. Tudi Pribičević je bil v klubu. Ko se je vest o Radičevem prihodu raznesla, so vsi Pribičevićevci navalili na levičarsko dvojico, češ, da je v sporazumu z Radičem in da je pripravila njegov prihod. Pribičević je vpil: Vrezali se boste v svojih naklepih! Mi bomo izvajali volitve! — Jovanović je nato odgovoril: Če Radič pride, stori patrijotično delo. Država mora biti poprej kot pa osebni in strankarski interesi! — Wilder je hrul nad Andjelinovićem: Ti si nam to skuhal! — Andjelinović je pa odgovarjal, da je, če ima le trohice zasluge na tem, zadovoljen, ker je storil svojo dolžnost kot Jugoslovan in Hrvat. Rekel je tudi, da žalibog se ni gotovo, če Radič res pride. — Policajminister Timotijević ga je nato napadel, češ, da se to pravi, sovražnika voditi v hišo. — Jovanović je ministra zavrnil, da moramo biti pred zunanjimi sovražniki doma v hiši vsi prijatelji. V tem je nekdo opazil, da so vrata odprta in hitro jih je zaprl, iz kluba se je pa še dolgo čul hrup žive debate.

«Za vstajenje Srbije». — Pod tem naslovom prodaja radikalna «Tribuna», intimni organ Nikole Pašiča, svoj velesrbski šovinizem. Zagrizeno se zaganja proti rabi slovenskega jezika v državnem življenju, proti latinici in proti pokrajinskemu časopisju, češ, da poleg prestolniškega časopisja ni potrebna tako «nerazmerno razvita štampa». Radi pokrajinskega časopisja in pa radi tega, ker se v velikem delu države ne čita cirilica, ne more časopisje prestolice izvajati svojega vpliva v smislu edinstvenega državnega življenja in šovinistom okrog «Tribune» je pokrajinsko časopisje «antidržavna sila in to celo tedaj, če je državotvorno, samo zato, ker je pokrajinsko». Gospodje zahtevajo, naj se enostavno odpravi tisk po pokrajinah. Take idiotske modrosti si ni privoščil še menda nobeden državnik na zemljski obli v sedanjem veku. Kaj bi rekli na to n. pr. v Nemčiji, kjer se poleg Berlina tiska toliko ali pa še več tudi v Leipzigu, Münchenu, Frankfurtu itd. — Članek se zaključuje takole: «In tako je vstajanje Srbije edini izhod. S Srbijo bo vprašanje državnega jezika in pisma samo od sebe rešeno!» — Z drugimi besedami: govoriti in pisati se bo smelo samo srbski, samo Beograd bo tiskal in vsi drugi kraji ter pokrajine bodo morale to po-

žirati. Kakor se vidi, beograjski šovinizem ne pozna nobenih mej. Pašičevi ljudje ga javno propagirajo, ker jim še ni dovolj, da mu je vidovdanska ustava na široko odprla vrata.

Fotografski atelje beograjske «Demokratije». Tudi «Demokratija», glavni organ demokratov, ima včasih svetle trenutke. Tak svetel trenutek ima v svojem članku «Sistem politike», kjer že v začetku takole fotografira današnje oblastnike: «Da-li ste čitali od slavnega francoskega pisatelja Alfonza Dode-ja divni roman «Numa Rumestan»? Tu je opisano življenje in kariera nekega spretnega narodnega poslanca, ki je smatral za cilj: poslanski mandat in ministrski stolček. Da bi to dosegel, je na sto rok mešal ter pripravljaj. Obetal je, lagal je ter vse vedno vlekel za nos — «obdržavajoč jih v nadi.» — Ni samo Francija domovina Numa Rumestana. Taki so tudi pri nas, imamo toliko rojenih sinov, ki sicer niso videli lepe Francije, pa so se vendar sami formirali istolaško kot Dodejev junak. Ravno pri nas kar mrgoli politikov te vrste, ki jim je mandat in ministrski stolček samo cilj in ne sredstvo za izvajanje gotove ideologije ali politične koncepcije.» — Fotografija, da ne more biti boljša! Primerjajte samo vladne obljube in vladna dejanja, spomnite se na vladne krize, na ostavke, ki se nikdar ne izvedejo, na ministrske izgovore za podaljšanje današnjega režima po kraljevi zaroki, po poroki, po paradah na Kumano-ve, po Pragi in sedaj po Mussoliniju! Iz vsega se vidi, da se naši ministri za svoj obstanek poslužujejo izgovorov in sredstev, kakoršnih še Numa Rumestan ni bil zmožen.

Verižništvo — padec in dvig naše valute.

Poleg bogzna koliko raznih zla ter gorja nam je zapustila svetovna vojna tudi ono, ki danes oglodava ljudske mase — verižništvo — brezvestne špekulante ter ljudske oduhuje.

Verižništvo ima svoj izvor in začetek v vojni in se je rekrutiralo iz vojaških elementov, ki so bili nameščeni krog vojaških skladišč ter blagajn in onih, ki so se v zaledju skrivali ter vršili razne rekvizicije za državo in svoj žep. Veriženje za dobo vojne se je obneslo, ker je navadnim zemljanom primanjkovalo najpotrebnejših življenskih potrebščin, denarja, papirnatega je bilo dovolj in za dobro plačilo sta preskrbela verižnik na fronti in v zaledju vse, kot kak poljsko-gališki čifut.

Za verižništvo je bila vojna čas zetje na škodo drugih in še v posebni milosti in zaščiti pokojne Avstrije je bilo. Minula je vojna — prišel je zlom in za verižnike zopet nova doba brezvestne dobičkarje in ljudskega izmozgavanja. Koj po preobratu sta se našla zafrontni verižnik in oni v zaledju, ki sta dobro znala, da so vojaški magazini še polni raznega blaga, katerega primanjkuje narodu. Precej pri začetku urejevanja naše nove jugoslovanske države vidimo verižnike kot najbolj državotvorne elemente krog vojaških skladišč, katere so stražili in upravljali ponajveč zase. Naenkrat je bilo med ljudskimi masami, ki so imele tedaj še dovolj papirnatega denarja, prehrane, obleke, in obutvi — vse so preskrbeli razni verižniki, ki so tedaj kot prvi delali za državo in svoje nenasitljive žepce.

Jugoslavija je bila še komaj novorojenček, pa že so se snovale iz kadra verižnikov in vojnih dobičkarjev nove banke, delniške in eksportne družbe, trgovine na debelo ter drobno so poganjale kot zvončki spomladi, obrtni listi so se izdajali na debelo

Tako je rasel, se dvigal in cvetel verižniški kapital, ker so ga ščitili od glave navzdol iz Beograda proti Mariboru, Budimpešti itd. razni trgovinski ministri ala izvoznikar dr. Kramer.

Kakor hitro so bila enkrat izpraznjena stara-avstrijska vojaška skladišča, pa so prišle na vrsto izvoznice ter uvoznice, katerih so se posluževali izključno negovanci beograjskega režima, najbolj državotvorni elementi — verižniki in vojni dobičkarji. Ako pa je carina tako pro forma ali radi lepšega kje ustavila kak preveč drzno tihotapljen vagon, pa je prišel advokat-prijatelj Kramerjev ali Kukovčev, zaslužil za malenkostno posredovanje deset in deset tisoče in vagon je drdral naprej. Radi ravnokar navedenega fakta posredovanja pri tihotapstvu inozemskega blaga in pri izvozu iz naše države se je v Mariboru naselilo tako veliko advokatov, ki so tedaj vsi izborna zaslužili in še danes med seboj govorijo: Oh, to so bili časi, ko je vrgla ena pot in ena beseda na višjem mestu iz verižniškega žepa v advokatskega kar na stotisoče.

Staro-avstrijskih vojaških skladišč ni bilo več, izvažalo se je na debelo, finačni ministri so izdajali samo papir, naša valuta je začela padati in padati

A tudi pri rapidnem padanju naše valute je največ zaslužil zopet verižnik. Saj smo imeli priliko opazovati po izložbah, kako so rasle cene raznemu blagu že pred vsakim padcem naše valute, dasi so trgovci imeli v zalogah blago, katerega so nakupili po nizkih cenah. Pa kedo se je brigal za poštenost in solidnost v trgovini — zaslužilo se je lahko kar tekom nekaj dni na tisoče in tisoče pri nekdanj še tako po ceni nakupljenem blagu.

In v to dobi padanja naše valute in strašnega naraščanja cen smo videli vedno nove ljudi frčati v najelegantnejših avtomobilih, najdragocenejših oblekah, pili, jeau in veseljavali so po najbolj dragih in razkošnih lokalnih — takozvanih barih — — —

Naša valuta je padala, cene so rastle, z njimi nevolja ljudskih mas, a tudi ugled naše države na zunaj je kopnel tako, da so naši sosedje, ki imajo kaj na prodaj, začeli izjavljati, da z nami sploh ne bodo skleпали

trgovinskih pogodb, ako se ne bo vlada pobrigala za ureditev in dvig naše valute. Občne in za obstoj naše države opasne ljudske nevolje rau. naraščanja cen in naš pod ničlo zmanjšan ugled v inozemstvu je vendarle prisilil našega finančnega ministra, da je začel s poskuski: dvigniti valuto, zajeziti in nato vsaj deloma zmanjšati draginjo, da se vsestransko pomanjkanje trpeče ljudske mase vsaj deloma pomirijo. Ljudski nevolji in našemu padlemu kreditu na zunaj se je še pridružila letošnja slaba letina — naši državniki so bili na pritisk od strani čehoslovaške prisiljeni podvzeti korake proti veriženju z valuto in devizami ter proti izvoznikarstvu — korist velekapitalistov in za povzdig sreanjih in nižjih slojev.

Priromale so iz Beograda od zelene mize razne prepovedi glede deviz in izvoza, odredbe, ki so v živo za dele celi kader verižništva — po preobratu zrasle banke, eksportne družbe in vse nesolidne trgovce.

Hvala Bogu, danes že vidimo tavati po mestnih ulicah razne prestrašene obraze, advokatje in bankirji se pogovarjajo v gručah: Ta pride v konkurz, oni je vse zašpekuliral — — — to prekleto dviganje naše valute in pomanjkanje denarja in kredita.

Naša valuta se je potom odredb finančnega ministarstva dvignila, sedaj je vsaj že nekaj časa bolj stalna, a razni konkurzi so že v teku, ali na vidiku, banke odrekajo kredite in tudi cene bi morale padati po izložbah — — a se še ne znižujejo, ker verižniški trgovci so med seboj dobro organizirani in vstrajajo iz strahu pred finančnim polomom tolikanj tovarišev pri visokih cenah.

Povdariti in pribiti pa tudi treba, da so vsaj nekoliko znižale blagovne cene edino le stare — solidne firme, a ne oni trgovci, ki so oduhuški rekruti iz verižniškega kadra.

Pa lahko smo prepričani, ako se bo odslej naša finančna politika po nasvetih in pomoči čehoslovaškega finančnega ministra Rašina gibala v stabilnih in dvigajočih valutnih vodah, bo začel peti boben vsem onim brezvestnim in špekulantnim trgovcem, ki danes kljub porastu naše valute nočejo s cenami navzdol.

Polom verižniškega trgovstva, eksportnih družb in povojnih manjših bank, nastalih iz vojnodobičkarškega kapitala je že na vidiku in se bo gotovo udeležil na spomlad na kletev in nevoljo špekulantnih kapitalistov a na razbremenitev ljudskih mas.

Ob koncu pa treba še omeniti, da je povojno verižništvo in izsesavanje mas neverjetno visoko dvignilo vrednost dela. Vrednost dela je že danes v naši državi višja nego v drugih evropskih državah, in vsled tega je pri nas vsak proizvod mnogo dražji kot v sosednjih državah. Draginja dela pri nas ni samo pojav pri specijelno kvalificiranih silah (bodisi uradnik ali delavec), ampak tudi pri poljedelstvu, ki se v 99 odstot. poslužuje navadnega ročnega dela brez posebne vežbe in strokovne naobrazbe. Ta draginja dela igra v proizvodnji veliko ulogo in nas dela zelo slabo odporne napram inozemski proizvodni tekmi, ki dela s cenejšim delom in onemogočuje naše tekmovanje v tujini. Pa tudi pri nas se že pojavljajo posledice dragega gela — brezposelnost.

Stabilizacija — a še prej porast naše valute pa bo skrahirala verižništvo in nesolidno trgovstvo, cene življenskim potrebščinam bodo morale pasti, tudi sedaj ogromno drago, kvalificirano ali nekvalificirano delo bo padlo in potem še le bomo začeli lahko govoriti, da se vsaj bližamo normalnim razmeram, do katerih se bodo izmed slovanskih narodov pod nekoruptno pametnim državnim vodstvom povzpeli najprej Čehoslovaki in za njimi pod drugim, poštenjšim režimom — tudi mi.

Onevne novice.

Pašič, dr. Vošnjak in Pucelj. Gospod Pašič pozna g. dr. Bogomila Vošnjak še izza dobe emigracije, Pašiču je tudi znano, da je soproga g. dr. Vošnjaka Srbinja in pravoslavne vere in baš to znanje je dalo Pašiču povod, da je napravil z g. Vošnjakom svoj politični aranžma. Pašič je nastavlil trnek in ujel je g. Bogomila. Samostojni so šli v vlado (10), a enajsti, dr. Vošnjak je dobil mesto poslanika v Pragi, akoravno je sam prošil za Kopenhagen. Dr. Vošnjak pa na svojem potovanju v Prago še ni prekoračil jugoslovanske meje, že so ga imeli v kleščah cariniki radi transporta neke robe, za katero se mora plačati carino. Vošnjak, dospevši v Prago, je nadaljeval svoj trgovski posel, ker ima za trgovino več smisla, nego za diplomacijo in to baš radi tega, ker se da pri trgovini 10 krat več zaslužiti nego pa v diplomaciji. Iz Prage so romale v Beograd večkrat pritožbe radi Vošnjakovega zanimanja za trgovino, a samostojni so pokorno hlapčevali Pašiču in ta ni mogel odpoklicati dr. Vošnjaka kljub vsem pritožbam iz Prage. Sedaj po posetu beograjskih parlamentarcev v Pragi je postalo početje g. Vošnjaka preveč očito med političnimi krogi, radikalni parlamentarci so pritiskali na Pašiča in kategorično zahtevali, da se g. Bogomil izmenja. «Beograjske Novosti» trdijo, da je dr. Vošnjak zlorabljal svojo službo kot diplomat in se preveč bavil s trgovino sporazumno s svojim uglednim tovarišem iz kluba samostojnih. Ta ugledni dr. Vošnjakov kolega je g. minister za poljedelstvo in vode Ivan Pucelj, ki je da jal dovoljenje za izvoz debelih svinj ne samo svoji ženi (20.000 komadov), ampak tudi drugim ženam, ki so Srbinje in pravoslavne vere — — — Mari li hoče Pašič zamenjati g. Pucelja? Bolje bi bilo, da bi premenil ženo — — — (Tako piše o trojici Pašič, dr. Vošnjak, Pucelj «Hrvat» št. 806).

Kmetijska družba za Slovenijo je imela v sredo svoj občni zbor v Ljubljani. Iz tajniškega poročila je

razvidno, da ta nekdanji cvetoč kmetijski zavod vedno bolj propada pod samostojno zastavo. Poljedelci trumoma zapuščajo družbo in ustanavljajo svoja Kmetijska društva. Za predsednika je bil brez glasov SLS izvoljen Gustav Pirc, za odbornike pa so bili z veliko večino izvoljeni pristaši SLS Alojzij Zupanič, Martin Jan in Mihael Brenčič.

Železnica Murska Sobota—Ljutomer—Ormož. Po poročilu «Jutra» so se začeli pregovori glede trasiranja te železnice. Začeli so že dovažati orodje za gradnjo te železnice.

Delavska strokovna organizacija Jugoslovanske strokovne zveze v Ljubljani je vpostavila z dnem 1. novembra t. l. svoje pokrajinsko tajništvo v Celju. Tajništvo se nahaja na Kralja Petra cesti 9 (hotel Beli vol) soba št. 24-I. Uradne ure so: Ob delavnikih od 9.—1. in od 3.—6. ure zvečer. Ob nedeljah in praznikih od 9.—11. ure dopoldne. Delavstvo in krajevne skupine naj se v bodoče v raznih strokovnih, službenih in organizacijskih zadevah obračajo le sem, v kolikor ne določa poslovnik direktnega poslovanja s centralami strokovnih zvez v Ljubljani. — Pokrajinsko tajništvo JSZ v Celju.

Mednarodna obsodba beograjske pravde. «Slob. Tribuna» poroča, da je prinesel pariški delavski list «L'Humanite» ognjevit apel na mednarodni proletarijat, da se zavzame za na smrt obsojenega rudarja Djuro Keroševića. Generalna konfederacija dela v Parizu je že pozvala vse svoje organizacije po Franciji, da izglasujejo protestne resolucije v korist obsojenega Keroševića ter jih pošljejo jugoslovanskemu poslanstvu v Pariz. Ta velika in močna organizacija francoskega delavstva ne predstavlja kake ekstremne tendence. Njen vpliv je v Franciji velike važnosti in njeni predstavniki so poklicani na aktivno sodelovanje pri reševanju vseh mednarodnih vprašanj dela in tudi na mirovno konferenco. Glas te organizacije se daleč čuje na najvišjih mestih ne samo v Franciji, temveč po celem svetu. Kakor se vidi, današnjemu režimu se je posrečilo, da obrne pozornost in kontrolo Evrope nad našo domovino.

Beograjski visokošolci so enako zagrebškimi pridili na univerzi protestni shod proti usmrtni tujarja Keroševića, ko so pa prišli ob določeni uri pred univerzo, so našli vrata zaprta. Zvedeli so, da se je to zgodilo po nalogu rektorja. Ogorčeni radi takega postopanja so proglašili enodneveni štrajk, shod pa ponovno sknucati za v torek ob 8. uri. Zborovanje se je vršilo v veliki dvorani in še pred otvoritvijo se je videlo, da so se jugofašisti pripravili. Med govorom, ki je obsojal današnji režim, so se začeli medklici in fašisti so celo tri andarje privlekli v dvorano. Jugofašiste je mobilizirala samo oblast, ker so bili vsi študenti, ki so zaposleni po raznih uradih, uradno poslani, da motijo shod. Zborovalci so fašiste in žandarje kmalu izrinili ven in zbor je sprejel resolucijo, ki obsoja režim in njegovo pravdo, ki zahteva usmrtno tujarja Keroševića.

Madžarska stranka v naši državi. Minulo nedeljo je zboroval v Velikem Bečkereku glavni odbor madžarske stranke. Konferenci so prisostvovali delegati iz cele Vojvodine. Stranko so krstili na ime: «Madžarska stranka kraljevine SHS.» Predsednikom je bil izvoljen dr. Jurij Šanta, podpredsednikom dr. Ladislav Graber in dr. Imre Varady. Komuniké, ki je bil izdan po končani konferenci, povdarja, da je prva dolžnost te nove madžarske stranke, da stopi v stik s parlamentarnimi klubi (zato je izvoljen poseben odbor), da priuči mnene klubov in začne s temeljito akcijo za izvojevanje volilne pravice za vse nacionalne manjšine.

V znamenju padanja cen je državna monopolska uprava zopet kar čez noč močno podražila tobak in cigarete. Cene so sedaj sledeče: Režani tobak: a) najfinejši turški tobak á 100 g, kg prej 250 din., sedaj 400 din., b) najfinejši hercegovski á 100 g, kg prej 160 din., sedaj 300 din., c) fini turški v zavojčkih (25 g), kg prej 140 din., sedaj 360 din., d) fini hercegovski (25 g), kg prej 120 din., sedaj 200 din., e) srednje fini turški (25 g), kg prej 75 din., sedaj 100 din., f) najfinejši ogrski kg prej 60 din., sedaj 75 din., g) domači duhan kg prej 50 din., sedaj 60 din., donavski kg prej 50 din., sedaj 60 din. — Cigarete: a) makedonske špecialitete (1000 kom.), prej 500 din., sedaj 700 din., b) makedonske špecialitete (1000 kom.), prej 325 din., sedaj 450 din., c) Narenta (1000 kom.), prej 450 din., sedaj 600 din., d) egiptovske (1000 kom.), prej 325 din., sedaj 450 din., e) Moeris (1000 kom.), prej 250 din., sedaj 350 din., f) «damen» prej 150 din., sedaj 270 din., g) «šport» prej 120 din., sedaj 150 din., h) «ogrske», prej 80 din., sedaj 100 din., tobak za pipo 76 din. Ena cigareta se je podražila za 50 do 80 vinarjev in to naj bi bilo padanje cen in pobiranje draginje od strani vlade, ki pravi državnim uslužbencem, naj le čakajo ob svojih sramotno nizkih cenah, da bodo — cene padle.

Invalidi novinarskemu združenju. Invalidski strokovni odbor v Beogradu je poslal uredništvom nekaterih beograjskih listov pismo, v katerem pravi med drugim: «Vsi so pozabili na nas, razven tiska, ki nas še vedno jemlje v zaščito v našem boju za naše pravice in naše življenje. Prosimo te jugoslovanske liste, da na svoj poti tudi vztrajajo, v znamenju posebne hvalečnosti pa pošilja invalidski odbor iz svojih skromnih sredstev novinarskemu združenju 1000 dinarjev kot svoj prispevek za sirote članov tega združenja»

Važno za one, ki rabijo mesečno inozemska plačilna sredstva. Vsi oni, ki imajo potrebo za legitimacijo, katero bi mogli mesečno nabavljati inozemska plačilna sredstva v svrhe vzdrževanja študentov, bolnikov in porodnikov, da kot dokaz potrebe za legitimacijo priložijo prošnji potrdila šolskih oblasti, sanatorija ali zdravnikov, oblasti, kjer se nahajajo sorodniki in kolikor časa ostanejo. Legitimacijo se bo moglo dobiti le

na osnovi teh dokazov, med tem, ko se potrdilo naših policijskih ali občinskih oblasti ne bo smatralo kot dokaz.

Osemletno deklico je posili v Zagrebu v materini odsotnosti krojaški pomočnik Hinko Mirko iz Pušče. Nasilneža so zaprli, žrtev pohotnosti pa predali bolnišnici.

Razbojniška trojica pod ključem. V okolici Karlovca so se dogajala v zadnjem času razbojništva kar na debelo, vendar oblasti niso mogle priti na sled tem tolovajem. Ti razbojniški napadi so nagnali seljakom in trgovcem karlovške okolice tak strah, da se marsikateri iz strahu pred roparji ni upal več na sejm. Poizvedovanje ze zlikovci je slednjic vendarle dognalo, da ti nepridipravi niso iz neposredne bližine Karlovca. Prizjavah izropanih meščanov in kmetov so dobile obveščevalci natančen popis tolovajev. Po teh opisih so opazovali in motrili orožniki ter detektivi na kolodvoru v Karlovcu vsacega potnika. Dne 28. t. m. so zapazili varnostni organi na postaji tri osebe, katerih zunanost se je krila z opisom roparjev. Aretirali so vse tri in sicer: Ilija Stejić iz Dobrne, Milana Banković iz Bjelih voda in Petra Gjurić, dimnikarskega pomočnika iz Gline. Prijeta trojica je sprva tajila zločine, a ko so videli tako temeljite dokaze, da se niso mogli več braniti z absolutno negacijo, so priznali vsa, v okolici Karlovca v zadnjem času izvršena razbojništva. Svoje orožje pa so imeli shranjeno pri svojem kompanjonu Savi Samac iz Manjske Poljane, sodni okraj Gline, kjer so ga orožniki tudi našli. Razbojniško trojico so predali sodniji v Karlovcu, kompanjon Samac pa še sedaj ni prijet, ampak je na pobegu.

Trojnega ubijalca so obsodili na smrt. Te dni je bil obsojen na smrt na vešalih v Senti Peter Novak, ki je ubil svojo mater, očma in brata, da bi se polastil na ta krvavi način materinega premoženja. Novak je med obravnavo tajil zločine, a so mu dejanja potoma prič tako temeljito dokazali, da ga je obsodilo sodišče na smrt na vešalih. Novak je prosil za pomiloščenje.

Slovenjgrader. Na razna povpraševanja in netočne objave v raznih pratikah se daje občinstvu na znanje, da se vrši letošnji elizabetni sejm v ponedeljek, dne 20. novembra, ne pa na dan pred Martinom, to je dne 10. novembra, kakor je objavljeno v pratikah.

Čitatelji se opozarjajo na današnjo prilogo lista od glavnega in pooblaščenega prodajalca srečk razredne loterije — Aleksandra Pavlovića, — Jakšičeva broj 15. Beograd.

Iz Ptuj.

Za nos vodi vlada prebivalstvo ptujskega okraja. Prestavila je primarija iz Ljubljane v Ptuj. Ker smo imeli še zaupanje in izvršilno moč vladnih ukazov, smo bili veseli, misleč, da dobimo izborno kirurško moč na ptujsko bolnico. A kruto smo se varali. Primarij noče zamenjati bele Ljubljane z lahkoživim Ptujem in si misli svoje. Mi pa si tudi mislimo svoje, ko vidimo, da so vladne naredbe navaden marijonetni teater. Gašperčeka pa ne igra ljubljanski primarij, ampak vlada.

Za sekundarija na ptujski bolnici je nastavljen g. dr. Krauland iz Kočevja.

Trgovska vest. Machalkov kompanjon g. Korže je iz stopil iz firme Korže in Machalka. Firmo vodi sedaj g. Machalka sam.

Zborovanje državnih nameščencev se je vršilo pretekli teden v dvorani mestnega urada. Dosedaj je zastopal državne nameščence akciji odbor. Na zborovanju pa so bila sprejeta pravila društva državnih nameščencev in upokojevca za ptujski okraj s sedežem v Ptuj. V mestni aprovizacijski odbor sta bila predlagana g. Primc, predsednik nabavljalne zadruge ter g. živinozdravnik Jedlička. Prof. dr. K. Zelenik je poročal o poteku uradniškega kongresa v Beogradu, ki je bil sklican baš v času, ko ni bilo poslancev in ministrov v Beogradu. Bili so na Kumanovem in v Pragi. — Ali so sklicatelji nalašč izbrali ta ugodni čas? Referent je utemeljeval resolucije državnih uradnikov in uslužbence sprejete na kongresu. O izplačilu nabavnega prispevka, o ukinjenju omejitve družinskih draginskih doklad vseh državnih uradnikov, uslužbencev in upokojevca, se je zelo optimistično izrazil. Uradniški proletarijat mora priti do zaslužka, ki mu gre! Ali je pa vlada sposobna, pravično rešiti uradniško vprašanje, to pa je druga stvar.

Nova apoteka, ki jo bo otvoril g. mag. pharm. Orožen je jako okusno opremljena in dela čast domači tvrčki, ki je delo izvršila.

«Svoboda» socialno demokratsko izobraževalno društvo bo začelo z javnimi predavanji. Za 9. t. m. je bila naznanjena predavanje g. inspektorja ministristva prosvete Fr. Vajde o moderni šoli.

Kvartet Zika je dne 10. novembra ob 8. uri zvečer koncertiral v Ptuj v dvorani Društvenega doma.

Iz ptujskega okraja. Nek prav ubog človek je bil nekaj časa v ptujski bolnici. Ko je prišel ven, je naglo dobil nalog, da plača stroške. Ob enem se mu je zagrozilo, če ne plača do gotovega roka, da ga bo bolniška uprava izročila sodišču. Ne vem, če je dotičnik plačal, mislim, da ne, ker nič nima. Tako delajo bolnice vsled beograjskega centralizma z našim ljudstvom. Za uboge, bolne trpine «nema pare». Za demokratske Sokole «ima pare». Za tabor v Ljubljani jim je dovolila vlada dva milijona kron in zdaj naknadno še 1 milijon kron. Posamezni izletniki tabora iz Srbije so prejeli po 500 din. Raznim demokratskim časnikarjem plačuje stroške za izlete, poslancem dijete v Prago, na Kumanovo itd. . . Le slovenski trpin naj zapuščen umrje, zanj «nema pare». Neizprosen boj taki vladi.

Iz Maribora.

«Nova vprašanja orijentacije na Balkanu» so barokovala tudi «Taboru», da zavzame stališče, katero smo mi dosledno zastopali in branili, dasi nas je zato «Tabor» na nekvalificiran in nekoligijalen način nesramno denunciral in sumničil ter nam poslal policijo na vrat. Sklicujoč se na ravnopravnost vseh državljanov, zahtevamo, da merodajne oblasti strogo preiščejo podzemeljske rove med «taboriti» in «sofioti», da se dožene, kdo se je predrznil zagovarjati edino pametno stališče o Bolgarih v «Taboru», ki za take stvari ni dostopen. — Toliko denuncijantom, s katerimi odklanjamo vsako resno polemiko, v album. Znjimi smo končali!

Čudno postopanje komisije za stvarno demobilizacijo v Ljubljani. V Mariboru stojijo še vojaške barake pri starem pokopališču. Te so bile na prodaj. Kakor izvedemo, se je za te barake zanimala mestna občina in se je baje že storil tozadevni sklep. Zanimali so se pa tudi privatniki, ki bi dali za te barake 100.000 K in še več ter so dotično komisijo tudi že vprašali radi prodaje. A ti privatniki niso dobili od komisije nobenega odgovora, občina tudi ni dobila barak, pač pa jih je dobil g. Slanovec, vodja socialnih demokratov, ki je pa zadnji čas šel med kapitaliste, in sicer baje vse za 30.000 K, ter zdaj zahteva za eno barako 25.000 K. Gospod Slanovec teh barak nikakor ne rabi za sebe, ampak jih je kupil v špekulacijske namene, da «zaradi». Pozivamo komisijo, da nam zadevo pojasni, kajti to nikakor ne gre, da bi se po nepotrebnem razmetavalo z državnimi premoženjem.

Podražanje tobaka predvčeraj nam je lepo pokazalo, kako se na skrajno nekulturni način navijajo cene in kako spremljajo to, naši vladi še najbolj priročno delo značilni pojavi, ki so že od nekdanj udomačenih v Beogradu in drugod po Balkanu. Tu se namreč iz «kancelarij», kjer se kujejo novi «propisi», naredbe in uredb in kjer se tudi navijajo cene, razširi še pravočasno glas o vseh pripravah med najbližjimi krogi, da se lahko še vsak preskrbi in pripravi pred tem, kar pride. Tako so danes beograjski trgovci dobro pripravljeni na vsak novi predpis, dočim so vsi drugi nepričakovano zadeti, kakor od strele. Nekaterim je lahko. — Jovo iz urada obišče Jova na trgu ter mu pošepče: Hitro to opravi, jutri ne bo več mogoče, pride novi predpis! — Nekaj takega smo videli tudi sedaj ob podražitvi tobaka. Podražitev je nastopila kakor navadno, nenadoma in uradna gospoda, ki je vedela, kaj bo, si je po trafikah nabavila nenavadno velike zaloge, za njo so pa takoj prišli finančni organi ter napovedali, da je od tega trenutka vse za toliko in toliko dražje. In če si je financar, ki je kupoval doslej samo po pet cigaret, preu svojim službenim obvestilom naročil kar celo škatljo, ter še le potem, ko je vse po stari ceni plačal ter prvo lepo prižgal, povedal, da je odslej vsaka za eno krono dražja, ni to njemu, temveč samo vladi v sramoto. Samo vladi, ki govori toliko o pobijanju draginje, pa prav po verižniški navija cene ter združuje to še s tolikom cirkusom, dočim so celo stari pogaanski Rimljani dajali narodu poleg cirkusa tudi kruh, kate-rega današnja vlada najširšim slojem venomer krati.

Uprava kaznilnice naj bi vsaj vodo spustila v kanale, da ne bi širili tako neznošnega smrada po Pobrežju. Smrad je strahovit in občuti se zlasti letos ob nizki vodi. Po Pobreški cesti hodi toliko ljudi, dan za dan so pogrebi in vse se mora seznaniti s tem smradom in zanikernostjo, ki ga trpi in povzroča. Ljudje se pritožujejo. Uprava kaznilnice ima vendar dovolj moči in sredstev na razpolago, da kanale očisti in če sama tega ne stori, bo potrebno, da se mestni zdravnik za to zanima.

K notici o sestavi porotniškega seznama ugotavljamo, da seznama ni sestavljala policija, temveč magistrat. K stvari se bo pa še naš poročevalec povrnil.

Gospod prof. Vesjenjak predava nočoj ob pol 8. uri v dvorani Lekarniške ulice o avtonomiji. Vsled zanimivosti predmeta se pričakuje obilne udeležbe.

Spominski dan na neodrešene brate priredi mariborska podružnica Jugoslov. Matice v nedeljo, dne 12. t. m. ob pol 11. uri predpoldne v veliki dvorani Narodnega doma, ob priliki druge obletnice 10. oktobra 1920 in 12. nov. 1920, dnevov naše največje narodne nesreče. Trpljenje, ponižanje, brezmejno gorje, to je usoda stotisočev našega naroda, ki je zapadel tujemu gospodstvu. Posetite slavnost v obilnem številu; pokažite svojo ljubav in zvestobo do naših mučenikov. Sramota bi bila, greh nad trpinami, ako bi se vsaj enkrat na leto dostojno ne spominjali. — Odobr.

Plesni venček podoficirjev tukajšnje garnizije se vrši v soboto dne 11. t. m. zvečer ob 8. uri. Vabila se morajo dvigniti pri vhodu v Götzovo dvorano od 8. ure dopoldne do 6. ure zvečer, na kar opozarjamo cenj. občinstvo.

GLADIATORJI.

(167. nadaljevanje.)

XVI.

Zora.

Dan se je delal. Hladen in bled se je razgrnil čez stolpe in strehe tempeljna.

Veličastna stavba je zažarela v bledordeči luči zore in kmalu so se zablesteli marmornati zidovi v snežnobelem sijaju, ko so padli nanje prvi žarki solnca. Zlata streha je zagorela v ognjenih plamenih — le predvor je še ležal v mraku in ujetnika v svojem temnem kotu sta obračala svoja blede lica k mlademu jutru — zadnjemu na tem svetu.

Pa njuna pozornost se je kmalu obrnila na pred-
dvorje —

Iz njegovih temnih, obokanih hodnikov se je usul
usodni sprevid tistih, ki so bili njuni sodniki, in ki so
sedaj prišli, da izvrše svojo obsodbo.

V dolgih črnih oblekah, s predsednikom na čelu,
so počasi stopali preko preddvora, s slovesnimi koraki
in strogimi, neizprosni obrazi —

Resno in počasno so se približali, se uredili v pol-
krogu pred ujetnikoma, se vsi hkrati ustavili in z enim
glasom vzkliknili:

»Tukaj — v navzočnosti živega Boga!»

Smrten, neznošen in za obsojenca brezkončen molk
je nastal. Celo Kalhi je vzplamtelo srce v doslej nepo-
znani odpornosti vpricho te nasilne krivice, Eska pa je
vzravnal svoje orjaške ude v vsej svoji višini in vkljub
vezem ponosno prekrizal svoje mogočne rjave roke na
prsih in izzivalno gledal z nasršnim čelom brezsrčni
zbor.

Matija, sin Boetov, je tedaj stopil za korak naprej
in nagovoril najmlajšega člana sanhedrina:

»Fineas, sin Ezre, ali je obsodba razglašena?»

»Razglašena je med vsem narodom!« je odgovoril
Fineas z globokim, jasnim glasom. »Na sever, na jug,
na vzhod, na zapad. Vsemu narodu Judeje je bil naznan-
jen neizogibni sklep. Tožitelj je govoril in je zmagal. Ob-
toženci so sojeni in obsojeni. — Vse je v redu. Naj se
sodba izvrši!«

»Fineas Ben Ezra«, je vprašal Matija, »ali obsojenca
ne moreta prositi usmiljenja ali odgoditve?«

Po starodavni navadi bi naj predsednik sanhedrina
pred izvršitvijo obsodbe še enkrat pozval člane k usmi-
ljenju, — četudi ta poziv še nikdar ni imel uspeha, niti
za najnedolžnejše žrtve ne.

Preden je mogel kateri ujetnikov odgovoriti, se je
oglasil Fineas:

»Glas sanhedrina je govoril. Ni več časa za prošnje,
ni usmiljenja, ni odgoditve!«

(Dalje prihodnjič.)

Nosite zaradi
njihovih velikih
prednosti
PALMA
kavčuk pot-
pepnike in pot-
plate

all directly from LAMPRON

**BIJERNO BIJELI ZUBI SAMO
OD ZUBNE PASTE
ZAHTJEVAJTE
SAMO OVO MARKU**

LAMPRON

DOBILJE SE SVAGDJE

MARIBOR, Gosposka ul. 2.

Moško in žensko sukno, lodne,
platno, vsakovrstno perilo ima po
znižani ceni v zalogi manufak-
turna trgovina

Franjo Majer, Maribor
Glavni trg 9. 498

3 vinske sode skupaj 14 hl
na prodaj v
Novi vasi pri Mariboru, Vrtna
ulica 10 (za kadetnico). 539

Na prodaj dobro ohranjena
vatirana moška
zimska suknja. Vpraša se v upravi-
ništvo. 535

Več hlapcev sprejme gra-
ščina Sp. Sta-
jerskem proti dobri plači. Ponudbe
pod »Zanesljivost« na upravo li-
sta. 2-3 534

ZAHVALA.

Za mnoge dokaze iskrenega sočutja povodom prebriske izgube,
za mnogobrojno udeležbo pri pogrebu predragega rajnika, za prelepe
d arcvrne vence izrekamo vsem ljubim prijateljem in znancem tem potom
našo najpristrčnejšo zahvalo.

Rodbina Holzknacht.

S E N O

slamo, drva ter
premog, žito, krompir, sadje
in druge deželne pridelke
— kupuje in prodaja —
OSET ANDREJ, MARIBOR
Aleksandrova cesta šte. 57.
telef. 88. 40-323

Trgovska banka
d. d.
Podružnica Maribor

si usoja javiti, da je prejela z odlokom Generalnega
Inspektorata Ministrstva financ v Beogradu IBR.
15. 246 z dne 25. oktobra 1922

**dovoljenje za nakup in prodajo
deviz in valut v smislu deviznih
odredb.**

Priporoča se za izvrševanje vseh v bančno stroko
spadajočih poslov.

539

Denarja ni!

Draginja je velika, zaslužek pa
majhen. Kdor hoče z malim tru-
dom gotovo do 200 K na dan za-
služiti, naj pošlje svoj natančen
naslov in znamko za odgovor.
Josip Batič, Litijska 32.
6-10 477

Poljedelci!

FIŽOL

• češnjevcev •
(Wachtbohnen) Cocc
kupi vsako množino in
plača najvišje cene
Hmelak in drug
Maribor, Slomškov trg 6.
15 460

LIVARNA

za zvonove in kovine, poprej [I. S. 29]
DENZELA SINOVI, MARIBOR

Kopališka ulica 9, je zopet v obratu. — CER-
KVENE ZVONOVE. — Izdeluje surove litve
v vseh kovinah in zlitvinah (bron, medenina,
aluminij, i. t. d.) — UMETNA LIVARNA reliefi
cerkveni svetilniki. — Vsa oprema za žgalnice
kletarstva, pivovarne, opreme za plin in vodo-
vod, opreme za cevi, pipe za pivo, uteži iz me-
denine lastnega izdelka. Popravljalnica za briz-
galne i. t. d. — Inž. J. & H. Bohl

Pekovski učene

krepak in zdrav, samo iz boljše poštene
biše, se ta o j sprejme v veliki luksuz pe-
karni, kjer ima priložnost, se v tej stroki
popolnoma izobraziti. Dopisi na **KARL
ROBAUS**, pekarna, Maribor, Koroška c. 24.

Zimsko perilo, čevlje, dokolenice (ga-
maše), copate, odeje
nogavice, roka-**klobuke,** različno modna
vice, kravate, in galanterijsko
blago najbolje vrste
in najceneje nu di **dežne plašče,**
Jakob Lah, Maribor, Glavni trg 2

UGODNA PRILIKA!

Došla je velika pošiljatev zimskega sukna in ševijota za
moške obleke, katera se prodaja

samo nekaj dni
po izredno nizki ceni
mtr. Din. 85'—
manufakturna trgovina
M. FELDIN, Maribor
Grajski trg 1. 2-2 533

ZADRUŽNA GOSPODARSKA BANKA
Podružnica v Mariboru.

Začasno: Koroška cesta 1/1. Telefon 311. Brzjavni: Gospobanka.
Centrala: Ljubljana. Podružnice: Diakovo, Sarajevo, Sombor, Split,
Šibenik. Ekspozitura: Bled.

Interesna skupnost s Sveopčo Znanstveno banko d. d. v Zagrebu in njeno podružnico
v Karlovcu in Gospodarsko banko d. d. v Novem Sadu.

Kapital in rezerve skupno z rezervacijami čez K 80.000.000'—, vloge nad K 350.000.000.

Izvršuje vse bančne posle najkulantneje. — Najvišje obrestovanje vloge na
knjižice in v tekočem računu.

Problematični prodajalec s etično državno razredno loterijo.

Najprikladnejši darovi za Božič in Novo leto:
AMERIKANSKI
IN ANGLEŠKI
SINGER šivalni stroji

Singer igle Singer olje
In dodatni **SIVALNI** konci, svile
dell **STROJI** 1-87 587
i. t. d.

Lastna mehanična delavnica
Prodaja na obroke.
Singer šivalni stroji Bourne & Co., New-York
Centrala za S. H. S.:
ZAGREB, MARULICEVA ULICA 5
Podružnice: **MARIBOR**, Šolska ulica 2, Zagreb,
Karlovac, Varaždin, Osijek, Vinkovci,
Bjelovar in Brod na Savi, Subotica, Novi Sad, Ljubljana,
Sarajevo, Mostar, Banjalna, Tuzla, Dubrovnik, Podgorica,
Beograd, Kruševac, Niš, Skoplje, Veleš, Bitolj, Kragujevac,
Zaječar in Štip. Zastopstva v vseh večjih mestih.